

ת"פ (אשקלון) 4719-02-23 - מדינת ישראל נ' אלעד מנגיסטו

ת"פ (אשקלון) 4719-02-23 - מדינת ישראל נ' אלעד מנגיסטו
ת"פ (אשקלון) 4719-02-23

מדינת ישראל

נגד

אלעד מנגיסטו

ע"י ב"כ עו"ד אסף גונן

בית משפט השלום באשקלון

[17.06.2024]

כב' השופטת זהר דולב להמן

גזר דין

כתב האישום, הסדר הטיעון, הכרעת הדין והשתלשלות ההליך

1. ב-4.7.23 הורשע הנאשם על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן (להלן: כתב האישום), שהוגש במסגרת הסדר טיעון, ב-החזקת סכין, בהתאם לסעיף 186(א) ל-חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) וב-החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, בהתאם לסעיפים 7(א) ו-7(ג) רישא ל-פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים).

2. בהתאם לעובדות כתב האישום בהן הודה והורשע, ב-23.1.23 בשעה 17:30 או בסמוך לכך, ברחוב קיבוץ גלויות 14, החזיק הנאשם חפץ שסוגל לחתוך כשהוא מחוץ לתחום ביתו או חצריו וכן החזיק בדירה ברחוב קיבוץ גלויות 14/17 באשדוד (להלן: הדירה), בכיס מעיל שחור נושא הכיתוב "MONKLER" (להלן: המעיל), בתוך שקית שחורה, 4 שקיות שהכילו 2 גרם קוקאין. בכיס נוסף של המעיל החזיק הנאשם, בתוך שקית שקופה עטופה בנייר ורוד, 12 גרם קוקאין.

3. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה עונשית ובמסגרתו הופנה הנאשם לשירות המבחן לעריכת תסקיר. דיון הטיעונים לעונש נדחה מעת לעת, מטעמים שונים, לרבות על רקע המצב הבטחוני ולצורך עריכת תסקיר משלים, עד שנשמעו ב-6.5.24. מתן גזר הדין נדחה מאילוצי ב"כ הנאשם ל-17.6.24.

מתחמי העונש ההולמים

4. הגם ששתי העבירות בוצעו באותו יום במקומות סמוכים, נוכח השוני במהות הערכים שנפגעו, מידת הפגיעה בהם ובמדיניות הענישה הנהוגה - יקבעו שני מתחמים נפרדים, כעתירת הצדדים.

מתחם העונש ההולם בהחזקת הקוקאין

5. אמות המידה ואבני הבוחן בהן התחשבת בקביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, הן כמפורט להלן:

א. הערכים החברתיים שנפגעו הם, כנטען על ידי ב"כ המאשימה, הגנה על שלומו ובריאותו של הציבור, מפני הנזקים הישירים והעקיפים שנגרמים עקב השימוש בסמים. עבירות הסמים מחוללות פשיעה, אגב הפצת הסם וצריכתו. מעבר לנזקים הישירים למשתמשים, נגע הסמים מלווה ואף יוצר עבירות נוספות, ובכלל זה עבירות רכוש, בשל הצורך להשיג מנת הסם, ולעיתים אף אלימות, המבוצעות כתוצאה מהשימוש, או במהלך ביצוע עבירות הרכוש.

ב. מקובלת עליו עמדת המאשימה כי מידת הפגיעה בערכים אלו היא ברף הבינוני, נוכח כמויות הסם וסוגו. בית המשפט העליון עמד לא אחת על עוצמת הפגיעה של עבירות הסמים בערכים המוגנים ועל תפקיד בית המשפט במאבק בנגע הסמים, כמו הצורך להכות בכל אחת ואחת מחוליות הפצת הסם, לרבות בהחזקתו שלא לצריכה עצמית.

ג. בחינת מדיניות הענישה הנהוגה מלמדת על קשת רחבה של ענישה, כאשר סוג העונש ומשכו תלוי בסוג הסם, כמותו ונסיבות החזקתו. במהלך הטיעונים לעונש הופניתי אל פסקי-דין של בתי המשפט השונים, כאשר כל צד הציג פסיקה התומכת בעמדתו ועליה הוספתי פסיקה. כל מקרה לנסיבותיו ויש לאבחן המקרים השונים למקרה שלפניי, אם כי יש פסקי-דין מהם ניתן לגזור אמת-מידה עונשית הולמת למקרה שלפניי -

1) רע"פ 1807/22 פלוני נ' מדינת ישראל (16.3.22) - נדחה ערעור על פסק הדין בגדרו התקבל ערעור המדינה. בגין החזקת 49.3 גרם קוקאין ברכב (לאחר שרישיונו פקע וללא ביטוח) ושיבוש מהלכי משפט (ברח מהשוטר והשליך את הסם מרכבו) - נקבע מתחם 15-30 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. בתי המשפט התחשבו בגילו, הפגיעה במשפחתו, אירוסיו, הנזקים שנגרמו לו מביצוע העבירות והרשעתו, נטילת אחריות מלאה, עברו הנקי וחלוף הזמן. נקבע כי כתב האישום המתוקן משכלל קשיים ראייתיים וכי לאחר הודאה בו לא ניתן להתחשב בקושי ראייתי כטעם המצדיק הקלה בעונש, ודאי לא חריגה מהמתחם, שכן עובדות כתב האישום המתוקן הן התשתית העובדתית על בסיסה יש לגזור את העונש "זו ואין בלתה". נקבע כי בהעדר תסקיר לא הוכח שהשתקם או שקיים סיכוי ממשי לשיקומו ולכן הושתו 18 חודשי מאסר בפועל, חלף 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, וענישה נלווית. ברי כי בתיק שלפניי יש לקבוע מתחם נמוך יותר, נוכח השוני בנסיבות ביצוע העבירות, לרבות כמות הסם. לצד זאת, נפסק לא אחת כי לא מדובר בחישוב אריתמטי מדויק. בנוסף, קיים שוני גם בנסיבות האישיות, לרבות המלצת שירות המבחן.

2) רע"פ 1473/18 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.18), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחה ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שקיבל ערעור המדינה וקבע כי בהחזקת מעל 2 גרם קוקאין ב-5 יחידות, שלא לצריכה עצמית, מתחם העונש לא יכול להתחיל ממאסר מותנה, שכן: "לפי מגמת הפסיקה בסוג העבירה בו עסקינן, על הרף התחתון של מתחם העונש ההולם לעמוד, למצער, על שישה חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות... אין הצדקה במקרה דנן להציב רף תחתון נמוך יותר, לנוכח הכמות המשמעותית של הסם המסוכן, אשר חולק למנות...". נקבע מתחם 6-12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. על נאשם צעיר, נשוי ואב לילד, שלחובתו שתי הרשעות קודמות, בגין החזקה ושימוש בסמים שלא לצריכה עצמית ובגין נהיגה תחת השפעה, שלהתרשמות שירות המבחן, נמצא "בעיצומו של הליך התפתחות אישית, משפחתית ותעסוקתית במטרה לערוך שינוי באורחות חייו", בעל יכולת לבחינה ביקורתית של התנהלותו, בצד סיכוי נמוך להישנות עבירות דומות - הושתו חודשיים מאסר לריצוי בעבודות שירות, לצד מאסר מותנה, קנס ופסילה מותנית, נוכח שיקולי שיקום שהצדיקו חריגה לקולה.

גם מקרה זה שונה מעניינו מבחינת נסיבות החזקה, לרבות כמות הקוקאין ומשכך יש לקבוע מתחם גבוה יותר, אך כאמור לעיל, לא מדובר בחישוב אריתמטי מדויק. השוני בנסיבות האישיות ילקח אף הוא בחשבון במסגרת גזירת הדין. 3) רע"פ 747/14 לוי נ' מדינת ישראל (11.2.14) (להלן: ענין לוי), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחו ערעור ובקשת רשות ערעור של מי שהורשע, לאחר ניהול הוכחות, בהחזקת כ-5 גרם הרואין מחולק ל-6 מנות ו-0.095 גרם קוקאין, שלא לצריכה עצמית וצירף תיק, בו הורשע, על פי הודאתו, בהחזקת כחצי גרם הרואין, לצריכה עצמית. בית המשפט קבע כי לא ייחס משקל מכביד להרשעה בתיק שצורף ודחה בקשתו לקבל תסקיר משלים. נקבע מתחם 8-18 חודשי מאסר (בניגוד לטענת המדינה כי נקבע מתחם 10-24). בהתחשב, בין היתר, בשיקולי שיקום, העונש נקבע ברף התחתון והושתו 8 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, הגם שבתסקיר, שהיה חיובי בעיקרו, הומלץ להשית מאסר מותנה וצו מבחן. הושתו גם מאסרים מותנים, אך רשיונו לא נפסל, מחשש שפסילה תקשה על שיקומו לאחר שחרורו. בהינתן הקביעה כי להחזקת הרואין לא ינתן משקל מכביד - ניתן להקיש מהמתחם ב-ענין לוי לעניינו. ניתן גם להקיש מהעונש לעניינו, הגם שמבחינת הנסיבות האישיות, עניינו של הנאשם שלפניי חמור פחות, גם בהתחשב בהודאתו ללא שמיעת ראיות. לצד זאת, יצויין כי בסופו של יום גם ב-ענין לוי מדובר היה במי שנטל אחריות על מעשיו, שבוצעו על רקע מצב דחק משברי בחייו, פנה מיוזמתו ליחידה להתמכרויות, עבר טיפול כשנה ונמצא נקי מסמים. זאת ועוד, בדחותו הבקשה קבע כב' הש' מלצר כי המאסר הוא לתקופה לא ממושכת, ואף קרוב לענישה בהחזקה לצריכה עצמית "בוודאי שאין לומר כי העונש שהושת על המבקש חורג ממדיניות הענישה המקובלת, או הראויה, ביחס לעבירות שבהן הורשע, בנסיבות ביצוען". נקבע כי מצב בו הליך השיקום נמצא בתחילתו "איננו נמנה על אותם מקרים יוצאים מן הכלל שבהם מוצדק להעניק את הבכורה לשיקולי שיקומו של הנאשם ולהעדיף על פני שיקולים אחרים, תוך חריגה לקולא ממתחם הענישה ההולם לעבירה בנסיבותיה", להבדיל ממצב בו ההליך השיקומי הוכח כיעיל, נדיר, ייחודי והישגי השיקום היו מיוחדים.

4) עפ"ג (מחוזי-ים) 14495-01-24 מדינת ישראל נ' מזרחי (16.5.24) - נדחה ערעור המדינה על ת"פ (שלום-ים) 64206-07-21 מדינת ישראל נ' מזרחי (24.12.23), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעתו על פי הודאתו בהחזקת 8 גרם קוקאין ו-0.83 גרם MDMA ובנהיגה תחת השפעה נקבע מתחם 6-1 חודשי מאסר, כשהגבול העליון הוכתב על ידי המאשימה. בית המשפט התחשב בכך שהנאשם צעיר, קיבל אחריות מלאה למעשיו ונרתם להליך טיפול מהותי. הגם שהיה מקום להשית עבודות שירות בתחתית המתחם, לאור הליך שיקום מוצלח, למרות שמצוי יחסית בראשיתו, חרג בית המשפט מהמתחם ואימץ המלצת שירות המבחן. הרשעת הנאשם בוטלה והושתו 300 שעות של"ץ, 2,500 ₪ פיצוי לעמותת אל-סם, 4 חודשי פסילה בפועל, 18 חודשי מבחן ו-10,000 ₪ התחייבות. בדחיית הערעור הובהר, כי נוכח נסיבותיו האישיות והדרך החדשה בה בחר, ובשים לב שאין מחלוקת, כי התהליך שעבר הוא מהותי ואמיתי - הערעור נדחה, הגם שההכרעה בעניין זה מעוררת התלבטות ורחוקה מלהיות מובהקת.

5) עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 34270-03-18 זיתון נ' מדינת ישראל (13.5.18) - בגין החזקת 8.46 גרם קוקאין נקבע מתחם 7-18 חודשי מאסר וענישה נלווית. הערעור התקבל ונקבע כי כל המאסר המותנה ירוצה בחופף ומשכך הופחת עונשו מ-10 ל-9 חודשי מאסר בפועל.

6) עפ"ג (מחוזי-ים) 7474-09-17 מדינת ישראל נ' שגב (8.3.18) - בגין החזקת 31.37 גרם קוקאין בקצביה שבבעלותו נקבע מתחם 8-18 חודשי מאסר בפועל. העונש הוחמר ל-6 חלף 4 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, תוך התחשבות בהליך השיקום שעבר.

7) עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 22489-09-15 חיים (עציר) נ' מדינת ישראל (11.11.15) - נדחה ערעור על מתחם 9-18 חודשי מאסר בגין החזקת 4.6774 גרם הרואין ב-20 מנות, שלא לצריכה עצמית. תוך התחשבות בגילו (כבן 60), בהודאה, חרטה, עברו המכביד במגוון תחומים, לרבות בהחזקת סם לצריכה עצמית בגינה הוטל מאסר מותנה, חלף הזמן מהסתבכותו האחרונה (כ-6 שנים לפני מועד גזר הדין) - הושתו 11 חודשי מאסר בפועל והופעל מאסר מותנה בן 3 חודשים, חלקו בחופף, לצד ענישה נלווית. בערעור נקבע כי העונש מתון בהינתן הכמות הרבה של ההרואין, כשהוא מחולק ל-20 מנות, אף בטרם הפנה לעברו המכביד מאוד בפלילים, בעיקר בעבירות סמים.

8) עפ"ג 60933-03-15 (מחוזי-ב"ש) שאהין נ' מדינת ישראל (4.6.15) - נדחה ערעור על גזר הדין ב-ת"פ (שלום-ים) 12708-04-14 מדינת ישראל נ' שאהין (9.3.15), אליו הפנה ב"כ המאשימה (יוער כי מספר ההליך שצוין שגוי) - בגין הרשעתו בהחזקת 17.3 גרם הרואין שלא לצריכה עצמית, השמדת ראיה, החזקת סכין למטרה לא כשרה, איומים והתנגדות למעצר - נקבע מתחם 18-40 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. הושתו 26 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים, 4,000 ₪ קנס, פסילה בפועל ופסילה מותנית.

9) עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 25920-12-13 אל צאנע נ' מדינת ישראל (19.3.14), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחה ערעור על גזר הדין בו בגין הרשעתו, לפי הודאתו, בסחר והחזקת 8 גרם קוקאין שלא לצריכה עצמית, נקבע מתחם 36-12 חודשי מאסר בגין הסחר, ומתחם 6-20 חודשי מאסר בגין החזקה. הושתו 28 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים, 4,000 ₪ קנס ופסילה. בית המשפט המחוזי הבהיר כי יתכן שהעונש לא קל, אך מדובר בעונש מאוזן וראוי נוכח העבירות והנסיבות. גם מקרה זה שונה מעניינו מבחינת נסיבות החזקה, לרבות כמות הקוקאין ומשכך יש לקבוע מתחם גבוה יותר, אך כאמור לעיל, לא מדובר בחישוב אריתמטי מדויק. השוני הן בנסיבות ביצוע העבירות והן בנסיבות האישיות, לרבות העבירות הנוספות בהן הורשעו, יילקח אף הוא בחשבון בגזר הדין.

10) ת"פ (שלום-י-ם) 6434-08-19, 60182-01-20, 32919-08-20 מדינת ישראל נ' גאווי (3.1.24), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעה על פי הודאה, בביצוע 3 עבירות החזקת סם לצריכה עצמית (9.0167 גרם הרואין מחולק ל-11 אריזות; 13.5532 גרם הרואין מחולק ל-12 אריזות, 4.1666 גרם הרואין מחולק ל-5 אריזות ו-8.5120 גרם הרואין מחולק ל-10 אריזות) - נקבע כי היה מקום לקבוע מתחם שתחילתו במאסר בפועל. מאחר שהמאשימה הגבילה עצמה למתחם שתחילתו במאסר מותנה עד 6 חודשים, בכל אחד מהתיקים - בית המשפט אימץ מתחם זה. בהתחשב בעברו המכביד (22 הרשעות בשנים 1979-2020, בגין ריצה מאסרים חלק ניכר מחייו הבוגרים, שלא מנעו ממנו לשוב ולבצע עבירות), ההליך המשמעותי שעבר, שלאחריו לא נפתחו תיקים חדשים, שמירה על ניקיון מסמים, יציבות תעסוקתית וקשר עם גורמי הטיפול, גילו המבוגר יחסית (כבן 67) והודאתו - הושתו מאסרים מותנים, 250 שעות של"ץ, 2,500 ₪ קנס, 10,000 ₪ התחייבות ו-18 חודשי צו מבחן.

11) ת"פ (שלום-ב"ש) 51149-02-22 מדינת ישראל נ' שלמה (19.7.23), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעתה, לאחר ניהול הוכחות, בהחזקת 5 יחידות MDMA, 26 יחידות LSD ו-0.6731 גרם MDMA, שלא לצריכה עצמית, נקבע מתחם 6-24 חודשי מאסר בפועל. בהתחשב, בין היתר, בכך שהנאשמת ניתקה קשרים שהשפיעו עליה לרעה, הפסיקה שימוש בסמים, תפקדה באופן נורמטיבי, עברה הנקי, גילה הצעיר וקיום חשש קונקרטי לפגיעה בעבודתה - קבע בית המשפט כי יש לחרוג לקולה מהמתחם, ביטל הרשעתה והשית 300 שעות של"ץ, 5,000 ₪ התחייבות וצו פיקוח לשנה.

12) ת"פ (שלום-י-ם) 44914-01-17 מדינת ישראל נ' פרץ (23.9.19), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעה, על פי הודאה, בהחזקת 12.4 גרם קוקאין ב-4 שקיות, שלא לצריכתו העצמית - נקבע מתחם הנע ממאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות עד 12 חודשי מאסר בפועל. על רווק כבן 49, שלחובתו עבר ישן, אשר סיים 12 שנות לימוד ושירות צבאי מלא, שלו נסיבות אישיות מורכבות ומצבו הבריאותי-נפשי לא טוב, אשר הודה, נטל אחריות, היה מכור לסמים מגיל 20, עבר הליך טיפול בתחלואה כפולה ושמר על ניקיון מסמים - הושתו 200 שעות של"ץ, צו מבחן לשנה, מאסרים מותנים ו-2,000 ₪ קנס, תוך חריגה לקולה מהמתחם משיקולי שיקום.

13) ת"פ (שלום-ק"ג) 9369-01-13 מדינת ישראל נ' שמואל (29.4.15), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעתו, על פי הודאתו, בהחזקת כ-5 גרם קוקאין, מחולק ל-2 אריזות פלסטיק, שלא לצריכה עצמית, נקבע מתחם 3-10 חודשי מאסר. בשל שיקולי שיקום, מאמציו לחזור למוטב, נסיבותיו האישיות המורכבות, חלוף הזמן, הפגיעה של העונש וההרשעה בו ובמשפחתו, גילו הצעיר (כבן 20) והעובדה שזו הפעם הראשונה בה עמד לדין כבגיר - בוטלה הרשעת מי שכנער ניהל אורח חיים שולי ועברייני והורשתו 300 שעות של"ץ, 10,000 ₪ התחייבות וצו מבחן לשנה. ד. בפסיקה עוברת כחוט השני חשיבות נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, בהתאם לסעיף 40 ל-חוק העונשין, משכך התחשבתי בנסיבות הבאות:

(1) הנאשם הוא המבצע היחיד, ומשכך העיקרי של העבירה.

(2) החזקת סמים, מעצם טיבה וטבעה, קדם לה תכנון.

(3) הסם נתפס ומשכך לא נגרם נזק משמעותי מביצוע העבירה. עם זאת, אין להקל ראש בנזקים שהיו צפויים להיגרם, בהינתן כי מדובר בהחזקת אחד הסמים הקטלניים והקשים שב-פקודת הסמים, בכמות כוללת של כמעט פי 47 מהכמות שנקבעה ב-פקודת הסמים להחזקה עצמית. נפסק לא אחת כי "הקוקאין הוא מן הנפוצים שבסמים ה'קשים', שסכנותיהם ונזקיהם ידועים" [סעיף 10 לפסק דינו של של כב' הש' סולברג ב-ע"פ 4522/18 אסאבן נ' מדינת ישראל (11.11.18) והאסמכתאות שם]. המשנה לנשיאה, כב' הש' רובינשטיין אף קבע "קוקאין, סם המוות סדרתי שכוחו עמו לגרום רע" [פסקה ג' ב-ע"פ 7952/15 מדינת ישראל נ' שץ (15.2.16)].

(4) הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירות - כעולה מהתסקיר מיום 23.1.24, הנאשם החזיק בסמים מאחר שנהג אותה עת לצרוך קוקאין.

מתחם העונש ההולם בהחזקת הסכין

6. אמות המידה ואבני הבוחן בהן התחשבתי בקביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, הן כמפורט להלן:

א. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע עבירת החזקת הסכין הם שמירה על ביטחון הציבור, שלווה הנפש, גופו וקניינו וכן על הסדר הציבורי. על ערכים אלו עמדה הפסיקה לא אחת, תוך שנקבע כי מטרת העבירה להגן מפני "תת-תרבות הסכין". כך לדוגמה, נקבע ב-רע"פ 242/07 אולימבוב נ' מדינת ישראל (11.1.07) -

"ואכן אין צורך להכביר מלים על כך שסכין קוראת לשולף ולדוקר כשם שפירצה קוראת לגנב; 'תת תרבות הסכין' על גילוייה השונים - מהחזקת סכין ועד לשימוש אלים בה - היא אורח תדיר, לא רצוי, בבתי המשפט, ...; היא כבר גבתה לא מעט חיי אדם, ועל כן אין מנוס מענישה מרתיעה לגביה, בכל גילוייה".

ב. מידת הפגיעה בערכים אלו אינה מבוטלת. הפסיקה עמדה לא אחת על החומרה שבעבירת החזקת סכין, גם אם לא נעשה בה שימוש. חומרה שנועדה לסייע במיגור תופעת "תת-תרבות הסכין" והצורך להרתיע את היחיד והרבים מפני נשיאת סכין שלא כדין. כאמור לעיל, נשיאת סכין הפכה "לנורמה מקובלת", ויש הרואים בסכין מעין "ציוד חובה משימתי" [ראו והשוו סעיף 11 ב-ע"פ 4618/12 פלוני נ' מדינת ישראל (29.7.12)]. נוהג זה, של "תת תרבות הסכין" יש לשרש, שכן המרחק בין החזקת סכין לבין פגיעות בגוף ואף בנפש - קצר עד מאוד.

ג. בחינת מדיניות הענישה הנהוגה מלמדת על מנעד רחב של ענישה, החל מענישה צופה פני עתיד וכלה במאסר בפועל. בטיעוניו לעונש הפנה ב"כ המאשימה למספר פסקי דין התומכים בעמדתו ועליהם הוספתי פסיקה. ברי כי כל מקרה לנסיבותיו ויש לאבחן המקרים השונים למקרה שלפניי, אם כי יש פסיקה ממנה ניתן לגזור אמת-מידה עונשית הולמת למקרה שלפניי -

1) רע"פ 4030/22 יפרח נ' מדינת ישראל (19.6.22) - נדחו ערעור ובקשת רשות ערעור של מי שהורשע, על פי הודאתו, בהחזקת סכין והחזקת 98.9 גרם קנבוס. נקבע מתחם 6-12 חודשי מאסר בפועל. על מי שלחובתו הרשעה בעבירת אלימות שבוצעה לאחר ביצוע עבירות אלו, אשר הודה ונטל אחריות על מעשיו - הושתו 7 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים ו-5,000 ₪ קנס. לא נמצאו שיקולי שיקום המצדיקים הקלה, אך בשל חלוף הזמן ולפנים משורת הדין נקבע כי לא תוטל על הנאשם פסילה בפועל, על מנת שלא לפגוע בשילובו בשוק העבודה. בדחותו הבקשה, קבע בית המשפט העליון כי העונש הולם את נסיבות ביצוע העבירות והנסיבות האישיות ואין בו סטייה המצדיקה התערבות.

(2) רע"פ 2012/16 רחאל נ' מדינת ישראל (13.3.16), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחו ערעור ובקשת רשות ערעור של מי שהורשע, לפי הודאתו, בהחזקת אגרופן, נהיגה בפסילה ותחת השפעת אלכוהול. בהחזקת אגרופן ברכב, ולא על הגוף, בשעות הצהריים, נקבע מתחם הנע מענישה צופה פני עתיד עד 10 חודשי מאסר בפועל, לצד קנס במתחם 500 ₪-2,500 ₪. בעבירות הנוספות נקבע מתחם הנע מענישה צופה פני עתיד עד שנת מאסר, לצד פסילה וקנס במתחם דומה. תוך התחשבות לקולה בהודאתו, נטילת האחריות ונסיבותיו האישיות, ולחומרה, בעברו הפלילי, לרבות עונשי מאסר בפועל שריצה - הושתו 7 חודשי מאסר בפועל, כעונש כולל וענישה נלווית. בדחותו הבקשה קבע בית המשפט העליון כי מדובר בעונש ראוי ומאוזן.

(3) רע"פ 1949/15 תקרורי נ' מדינת ישראל (2.4.15) - נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דין, שקיבל ערעור המדינה והרשיע את המבקש בהחזקת אגרופן, שהוחזק בדלת תא הנהג ברכבו, לאחר שבית משפט השלום קבע כי נסיבותיו מצדיקות הימנעות מהרשעה והשית עליו 120 שעות של"ץ והתחייבות. בית המשפט המחוזי הרשיע את המבקש, חרף התרשמות שירות המבחן כי רמת הסיכון להישנות התנהגות פורעת חוק "היא מזערית" וכי הרשעתו תחבל בתוכניות להמשך לימודים והתפתחות תעסוקתית.

(4) רע"פ 322/15 ג'אנח נ' מדינת ישראל (22.1.15), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחו ערעור ובקשת רשות ערעור של מי שהורשע לפי הודאתו בהחזקת סכין ובהחזקת 407.29 גרם חשיש. בגין החזקת סכין נקבע מתחם 6-12 חודשי מאסר (בגין החזקת החשיש נקבע מתחם 7-18 חודשי מאסר). בשקלול העבירות נקבע מתחם 9-24 חודשי מאסר. על מי שלחובתו עבר פלילי מכביד, תוך התחשבות בהודאתו, חלוף הזמן, היותו אב טרי, שטען כי החזיק את הסכין להגנה עצמית - הושתו 12 חודשי מאסר בפועל והופעל מאסר מותנה, כך שסך הכל הושתו 18 חודשי מאסר בפועל וכן הושתה ענישה נלווית.

(5) עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 64474-10-18 ברנדניו נ' מדינת ישראל (20.11.18) - לבקשת ההגנה נמחק הערעור על גזר הדין, בו נקבע מתחם 3-12 חודשי מאסר בפועל בגין החזקת סכין. על מי שלחובתו עבר "רב ומגוון", תוך התחשבות בהודאתו ונטילת האחריות בשלב מוקדם של ההליך, חלוף הזמן וחרף המלצת שירות המבחן - הושתו 7 חודשי מאסר בפועל, הופעל מאסר מותנה בן 7 חודשים, 5 בחופף וחודשיים במצטבר, כך שסך הכל הושתו 9 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה.

ד. בפסיקה עוברת כחוט השני חשיבות נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, בהתאם לסעיף 40 ל-חוק העונשין, משכך התחשבתי בנסיבות הבאות:

- (1) הנאשם הוא המבצע היחיד, ומשכך העיקרי של העבירה.
- (2) לעבירה קדם תכנון מוקדם, כעולה מדברי הנאשם עצמו.
- (3) בהינתן כי הסכין נתפסה ולא נעשה בה שימוש, הרי שלא נגרם נזק משמעותי מביצוע העבירה. עם זאת, אין להקל ראש בנזקים שהיו צפויים להיגרם מביצוע העבירה, בהינתן כי הסכין הוחזקה בלב עיר, בשעות אחר הצהריים. משכך, פוטנציאל הנזק הוא רב.

- (4) לדברי הנאשם, כעולה מהתסקיר מיום 23.1.24, הסיבות שהביאו אותו להחזקת הסכין, הן מגוריו בסביבת חברה שולית וההחזקה הגבירה את תחושת בטחונו. מתחמי העונש ההולמים
7. כמפורט לעיל, הנאשם הורשע בשתי עבירות המהוות שני אירועים נפרדים, ומשכך ייקבע מתחם נפרד לכל אחד מהאירועים:
- בהחזקת קוקאין - מתחם 8-18 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית, הכוללת מאסר מותנה, עיצומים כלכליים ופסילה.
- בהחזקת סכין - מתחם שתחילתו במאסר מותנה עד 12 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית, הכוללת מאסר מותנה ועיצומים כלכליים.
8. עבירות הסמים הן עבירות כלכליות וכאלו מחייבות עיצומים כלכליים, שיהא בהם כדי ללמד על חוסר הכדאיות בצבירת הון על חשבון בריאות הציבור. כשמדובר בקנס - אין דין פלוני כאלמוני. משכך ובהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין, בקביעת מתחם הקנס, נתתי דעתי למצבו הכלכלי הנטען של הנאשם, לכן, חלקו התחתון של מתחם הקנס יהיה מתון. אשר על כן, מתחם הקנס הוא ₪2,000-₪10,000.
9. כפי שנקבע בפסיקה ובהתאם להוראות סעיף 37א ל-פקודת הסמים, בעבירות סמים יש חשיבות לפסילה, כאשר מתחם הפסילה נע בין פסילה מותנית לבין שנת פסילה בפועל.
- גזירת העונש המתאים לנאשם במסגרת המתחמים
10. בגזירת העונש המתאים לנאשם התחשבתי, בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, כאמור בסעיף 40א לחוק העונשין, כפי שעלה מהתסקירים מיום 23.1.24 ו-17.4.24, טענות ב"כ הצדדים ודברי הנאשם עצמו:
- א. נסיבות חיים של הנאשם, מצבו המשפחתי והכללי - הנאשם בן 24, רווק, יליד הארץ. הבכור מבין 4 ילדים. אביו בן 57, לא עובד ומתקיים מקצבת נכות פיזית בשל בעיות בריאותיות. אמו, בת 52, עובדת כסייעת גננת. הנאשם תיאר את הוריו כדמויות משמעותיות וקרובות בחייו.

ב. לימודים, שירות צבאי ותעסוקה - הנאשם סיים 12 שנות לימוד ובעל בגרות מלאה. הנאשם שלל קשיים חריגים או בעיות משמעת. התגייס לשירות צבאי בתפקיד טבח, אך לא סיים את שירות הצבאי. לאחר תקופה ממושכת של נפקדות, נידון למאסר ושחרר בתום שנה בגין אי התאמה. לדבריו, אותה עת אביו לא עבד והוא רצה לסייע לאימו כלכלית ובנוסף היה צריך לממן את עצמו. מאז שחרורו עבד בעבודות מזדמנות ושיתף בשאיפותיו להשתלב בלימודים מקצועיים. לדברי ב"כ הנאשם בטיעונו לעונש, הנאשם מועסק מזה כשנה בחברת "שילב" ועתיד להירשם ללימודי חשבונאות.

ג. שימוש בחומרים משני תודעה - בהיותו כבן 21 התנסה לראשונה בקנבוס. לא המשיך בשימוש כי לא אהב את השפעת הסם. בהמשך, לדבריו, החל לצרוך קוקאין ואהב את התחושות הנלוות לשימוש. תיאר שימוש מזדמן, בעיקר במפגשים חברתיים. לדבריו, השימוש העניק לו תחושת שייכות והעלה תחושת ערכו ודימויו העצמי.

ד. מאמצי הנאשם לחזור למוטב תוארו בהמלצת שירות המבחן מיום 24.10.23 להארכת צו פיקוח מעצר ובתסקירים מיום 23.1.24 ומיום 17.4.24. כעולה מאלו, הנאשם שולב ביולי 2023 ביחידה לטיפול בהתמכרויות באשדוד. תחילה, במשך כחודשיים, בקבוצת משתלבים ובהמשך בשיחות פרטניות. הנאשם מסר בדיקות לאיתור ממצאי סם שהצביעו על נקיון משימוש בסמים. על פי דיווח גורמי הטיפול, בתחילה הגיע הנאשם ברציפות לטיפול, אך לא הרבה לדבר. כעבור זמן ועם העמקת השתלבותו בטיפול, חל שיפור ביכולתו לבטא עצמו רגשית וקוגניטיבית. הנאשם שיתף כי מרגיש שנתרם מההליך הטיפולי, הוא מצליח באופן הדרגתי להצביע על גורמים מעכבים ועל דפוסי חשיבה מכשילים ברקע לביצוע העבירות. כן הביע הכרה בראשוניות ההליך וביטא מוטיבציה רבה להמשיך בו ולהעמיקו. לדבריו, כיום מצליח לבחון ההתנהלות שהובילה למעצרו והמחירים הרבים שמשלם בגין כך. מסר כי מעוניין להשתתף בהליך טיפולי שיקנה לו כלים להצבת גבולות פנימיים והתמודדות אדפטיבית בשעת לחץ ומשבר. תיאר עצמו כסגור ומופנם, מתקשה בביטוי עצמי ולרוב נמנע מקונפליקטים. לדבריו, מאז שהשתלב במרכז להתמכרויות, חל שיפור ביכולתו להגיב בצורה שקולה ומאוזנת במצבי דחק. להתרשמות שירות המבחן, לאחר שהחל הליך טיפולי, עמדת הנאשם מבטאת לקיחת אחריות למעשיו והבעת חרטה על ביצועם, תוך הבנת חומרתם, הסיכון הכרוך בהם והשלכותיהם, כלפי עצמו והסובבים אותו. להתרשמות שירות המבחן, גורמי הסיכוי כללו: גילו הצעיר, היות שלב גיבוש זהותו האישית תואם לגילו הכרונולוגי, מדובר בעבירה ראשונה, התרשמות שמעצרו הווה אירוע משברי ומציב גבול עבורו, קיום הכרה חלקית וראשונית בבעייתיות באופן התנהלותו, חלקיו הנורמטיביים, החיוביים והמתפקדים בתחום התעסוקה ושאיפותיו לעתיד, עמידתו בתנאים המגבילים כנדרש ושיתוף פעולה עם גורמי הטיפול, כמו גם התרשמות שירות המבחן, כי המעטפת המשפחתית משמעותית עבורו ומהווה גורם מוטיבציה חיובי לשינוי.

גורמי הסיכון כללו: עמדות מטשטשות בנוגע לשימוש בחומרים ממכרים, התרופפות גבולות פנימיים בעת עזיבת בית הוריו וחברתו לחברה שולית, הצורך להרשים סביבתו כדי לחזק דימויו וביטחונו העצמי ולשם הרגשת שייכות בתהליך גיבוש זהות עצמית. שירות המבחן התרשם מפער בין תפיסתו העצמית, כבעל תפקוד חיובי ותקין, לבין מעורבותו בפלילים. העבירות משקפות יכולת מופחתת להתמודדות בצורה מקדמת עם קשייו ושיקול דעת לקוי ובלתי בשל.

ה. מאחר שבתסקיר מיום 23.1.24 התרשם שירות המבחן כי לצד גורמי הסיכוי, ישנם גורמי סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק, והגם ששירות המבחן התרשם כי גם בהיעדר טיפול בשל אופי העבירה, רמת הסיכון להישנות התנהגות אלימה היא נמוכה ומידת החומרה, אם תישנה, נמוכה גם כן - הופנה הנאשם לעריכת תסקיר משלים בעניינו. מהתסקיר מיום 17.4.24 עלה כי הנאשם ניצל את ההזדמנות שניתנה לו והמשיך בטיפול במרכז להתמכרויות באשדוד. במכתב סיכום טיפול מיום 1.4.24 נכתב כי הקשר הטיפולי עם הנאשם נמשך כשנה, במהלכו נבנה אמון שאפשר שיח גלוי ופתוח, הנאשם נמצא על מסלול של שינוי. עלה כי הנאשם בתקופה מבוססת יחסית, הכוללת הפסקת שימוש, שינוי דפוסי התנהגות וחשיבה ושיפור יכולותיו התעסוקתיות. ממכתב הסיכום כלה כי מטרות הטיפול הושגו בהצלחה ולכן הוחלט יחד עם הנאשם על סיום הטיפול. הנאשם שיתף בתחושות סיפוק בהיבטי חייו השונים, יחסיו הזוגיים ותעסוקתו. כן שיתף אודות התהליך שעבר, תחושת ההישג בעקבות השגת מטרות הטיפול ואופטימיות לגבי עתידו. להתרשמות שירות המבחן, הנאשם מביע מוטיבציה גבוהה לשינוי, מגלה תובנה לדפוסי המכשילים ומעוניין לאמץ וליישם מיומנויות לשיפור תפקודו בהיבטי חייו השונים. לפיכך - לאור הערכת סיכון נמוכה להישנות התנהגות עוברת חוק, סיום הטיפול בהצלחה, שיתוף פעולה מלא והבעת מוטיבציה להמשך טיפול - שב והמליץ שירות המבחן על צו של"צ וצו מבחן לשנה.

ו. הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירות ומהרשעתו - לדברי הנאשם, כאמור בתסקיר מיום 23.1.24, משפחתו הביעה בפניו תחושות אכזבה ובושה בעקבות נסיבות מעצרו. כמו-כן, הנאשם שהה במעצר במשך כחודשיים וחצי, ולאחר מכן תחת תנאים מגבילים.

ז. השפעת העונש על הנאשם ועל משפחתו - לדברי ב"כ הנאשם בטעונו לעונש, מאסר מאחורי סורג ובריח יקטע את הטיפול המשמעותי שעבר הנאשם, יחזיר אותו לחברה שולית ויקטע את העוגנים עליהם הוא מתבסס: היציבות התעסוקתית, הקשר עם שירות המבחן והאמון שניתן בו על ידי בית המשפט.

ח. נטילת אחריות - הנאשם הודה בביצוע העבירות הן בפני בית המשפט והן בפני שירות המבחן. מפאת חשיבותם, אביא להלן דבריו של הנאשם לעונש:

"אני מאוד מתרגש. אני לוקח אחריות על כל מה שעשיתי. אני מבין שהדרך שהייתי בה היא דרך לא טובה. כמו שאסף אמר, בסופו של דבר, נעצרתי וזה יצא לטובה. עכשיו אני עליתי על הדרך, התחלתי לעבוד, עשיתי שינוי של הדפוסים שהיו לי שלא היו טובים, במרכז להתמכרויות הסבירו לי שהדרך שהייתי לא היתה טובה. הייתי במקום לא טוב והיום אני מאוד מבסוט מהדרך שאני הגעתי אלי ושהפסקתי להשתמש בסמים ויש לי תעסוקה".

ט. עבר פלילי - לחובת הנאשם הרשעה אחת של העדר מהשירות.

י. חלוף הזמן - חלפו כשנה וחצי מביצוע העבירות, במהלכן לא נרשמו לחובתו הרשעות נוספות. שיקולי שיקום

11. בהתאם לסעיף 40ד ל-חוק העונשין, רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם" ובהתאם לכך "לקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

12. הנאשם, צעיר בן 24, הודה בביצוע העבירות בשלב מוקדם של ההליך והביע חרטה כנה ואמתית. שוכנעתי כי הנאשם ערך מאמצים לעבר שיקומו, שיתף פעולה באופן מלא עם גורמי הטיפול ולקח אחריות על מעשיו. שירות המבחן התרשם מהליך טיפול מוצלח, העונה על דרישות סעיף 40ד ל-חוק העונשין. בדבריו לעונש, כמובא לעיל, הנאשם שב ולקח אחריות על מעשיו ושיתף בשינוי שעבר וכי הוא שמח שעבר אותו. נתונים של הנאשם, לרבות גילו הצעיר ושאיפותיו לעתיד, מובילים למסקנה כי יש לאפשר לנאשם להמשיך ולהתמיד בדרך החדשה בה בחר ולהסיר מכשולים שעלולים להחזירו לדרך קלוקלת. עונש מאסר, ולו בעבודות שירות, עלול להוביל לנסיגה במצבו החיובי, לפגוע ביציבות התעסוקתית, המשמשת לו כעוגן ולהחזירו לחברה שולית. מיום 10.7.2012 סוף דבר

13. לאור כל המקובץ, מצאתי כי יש למקם את הנאשם בחלקו התחתון של המתחם בעבירת החזקת סכין, לחרוג מהמתחם בהחזקת קוקאין ולגזור על הנאשם עונש כולל לכל האירועים. אשר על כן, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 70 ימי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו. למען הסר ספק - הנאשם סיים לרצות את עונשו.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירות בהן הורשע.

ג. קנס בסך 2,500 ₪ או 25 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 10.7.24 וכל 10 בחודש שלאחריו.

אם לא יבוצע תשלום במועדו - תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מיידי.

תשומת לב הנאשם כי ניתן לשלם את הקנס באחת הדרכים הבאות:

– בכרטיסאשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה www.eca.gov.il.

– מוקד שירות טלפוני (בשרות עצמי) מרכזגבייה - במספר *35592 או 073-2055000.

– במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות ובלבד (אין צורך בהצגת שוברית שלום).

לא תשמע טענה שהנאשם לא קיבל שוברי תשלום בדואר.

ד. 2,500 ₪ התחייבות, למשך 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירות בהן הורשע.

על הנאשם להצהיר על ההתחייבות היום. לא יצהיר על ההתחייבות היום - יהיה על הנאשם לרצות 30 ימי מאסר

בפועל, על מנת לכפות אותו לעשות כן, במצטבר לכל עונש מאסר.

ה. 11 חודשי פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה על תנאי. התנאי הוא שבמשך 3 שנים מהיום לא יעבור כל עבירה

על פקודת הסמים.

ו. הנאשם יעמוד בפיקוח שירות המבחן למשך שנה מהיום (להלן: צו המבחן).

מובהר לנאשם כי אם לא יעמוד בצו המבחן - יוחזר עניינו לדיון בבית המשפט ודינו ייגזר מחדש.

הסכין והסמים - יושמדו.

ניתן צו כללי למוצגים הנוספים: להשמיד, לחלט ולהשיב לבעלים, לפי שיקול דעת היחידה החוקרת.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 יום.

המזכירות מתבקשת להעביר עותק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתן והודע היום, י"א סיוון תשפ"ד, 17 יוני 2024, במעמד הצדדים.